

Dnes v čísle:

Pamětní medaile UP
pro francouzské pedagogy
Miss Academia ČR 2002
studuje na UP
Témata je třeba hledat
ve svém nejbližším okolí
Projekty v dermatologii

Žurnál

27**Ročník 11 • Vychází 3. května 2002**

Velká Afa pro malou Nishu

V neděli 28. 4. 2002 byl v kině Metropol zakončen 37. ročník festivalu Academia film Olomouc. Mezinárodní porota, kterou na slavnostním předávání cen zastoupil její jediný olomoucký představitel D. Hrbek, ocenila celkem osm snímků a některé další doporučila jako zvlášť vynikající.

Velkou cenu Academia filmu Olomouc 2002 udělila porota filmu *Nisha* (Nizozemí 2001) režiséra **Duca Telleghena**, přibližující osud jedenáctileté dívky žijící v jednom indickém městském slumu, která se vyrovnává se smrtelnou chorobou. Podle mínění porotců je film výsledkem soustředění mnoha odborných institucí, hluboce poučených omezeními dosavadní kampaně proti šíření AIDS. Zdánlivě prostý příběh matky, která musí citlivě, ale důsledně připravit svou dceru na neodvratnost konce, začíná jako dětská hra. Uměřenost dialogu, přesvědčivost „herců“, mimoslovní srozumitelnost a eliminace podbízivosti a zbytečnosti činí z tohoto

dokumentu nezapomenutelný lidský příběh. Sošku Velké Afy převzal Drs. W. Engelbrecht (Katedra germanistiky FF UP), zplnomocněným režisérem k jejímu převozu do Nizozemí.

Cenu za dokumentární pořad si odnesl snímek *V přítmi a na světle* (Finsko 2001) režiséra Johna Webstera, který porota ocenila jako autentický dokumentární film postupně vtahující diváka do nehlubší intimity dětských prostitutek a žen zavlečených do bombajského veřejného domu. Film se naprosto vyhýbá lacinému moralizování, nezjednodušuje, neslibuje falešnou útěchu a bourá klíše o „východní moudrosti“. Cena bude autorovi předána prostřednictvím finské ambasády.

Cena za vědecký, populárněvědecký a vzdělávací pořad byla udělena filmu *Strach* (Španělsko 2001) režisérky Pilar Varelaové. Porota jej označila za snímek otevírající cestu nové generaci populárněvědeckých filmů: *Obrázové a mimoslovně ukazuje*

strategii strachu, provokuje v divákovy vlastní obranné postoje. Vědecký obsah pojmu ve filmu nachází i estetickou dimenzi.

Cenu za multimediální vzdělávací program si odnesli tvůrci CD-ROM s názvem *Dobrodružství poznání (Planeta Země, Člověk, Věda a technika)* z produkce firmy LANGMaster (ČR) za atraktivní a interaktivní výklad přírodních jevů. Cenu převzal zástupce firmy R. Křížek.

Zvláštní cenou **Evalda Schorma za pořad o umění** byl odměněn snímek *Strange Fruit* (USA 2002) režiséra Joela Katze za zdárilý pokus o postižení fenoménu polozapomenutého, kdysi světoznámého černošského songu, reflektovaného jako tragická cesta sebeuvědomování, na jehož konci teprve začíná dnešní zápas o naplnění původních ideálů americké demokracie. Cenu převzala z pověření americké ambasády doc. L. Hornová, prorektorka UP a členka Fulbrightovy komise v ČR.

Cenu primátora města Olomouce získal film režiséra Marca Isaace *Vytah* (Velká Británie 2001), jenž využívá provokativně minimalistického tvůrčího prostoru (jedna kamera ve výstupu jednoho činzáku) k hlubokému pohledu na jedinečný vzorek multikulturního společenství obyvatel věžáku v londýnském East Endu. Cenu osobně převzal od Ing. M. Tesaříka autor.

Cena Nadace „Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových“ byla rozdělena mezi dva studentské snímky: film Jakuba Sommera s názvem *Elfilm* (ČR 2001), který v kontextu závažných témat zaujal lehkým nadhledem nad problémy „postpubertálních zmatků“, a snímek *Čtyři kroky dvojpůlka* režisérky Eriky Hníkové, která v duchu tradice ironického pohledu a metody české nové vlny zachytila svět dívky s velkými ambicemi. Ceny za oba oceněné snímky převzala E. Hníková.

Vzhledem ke statutu festivalu porota nemohla odměnit více filmů. Jako vynikající doporučila České televizi a filmovému klubům tituly *Budíž voda* (Chorvatsko), *Blátivý svět* (Finsko), *Už jsem po smrti* (Německo), *Písňe mládí* (Kanada), *Fotbalová abeceda* (Izrael), *Šmíra a videokazety* (Izrael), *Knír* (Turecko), *Gruzie v roce jedná* (ČR), *Bashkim* (Švýcarsko).

Studentskou cenu si letos odnesla švýcarská režisérka M.-J. Urechová, která festival osobně navštívila, za svůj absolventský snímek *Litujeme, je obsazeno* (Švýcarsko, Velká Británie, Německo 2001). Studenti ocenili, jak velmi intenzivně a poutavě zachytila postupně pomíkaní do multikulturního mikrosvěta jedné londýnské bytovny pro nižší sociální vrstvy. Film minimalisticky, s použitím přímých otázek a neodbytné kamery, zachycuje široké spektrum obyvatel, aniž by ztrácel ze zřetele tragikomickou individualitu každého z nich.

Cena za přínos dokumentárnímu filmu, kterou uděluje Vědecká rada UP, byla předána **Marcelu Łozińskému** (na snímku s rektorkou UP prof. J. Mačákovou při převzetí ceny), významnému polskému režisérovi dokumentárních filmů, z jehož produkce byly na letošním AFO představeny nejvýznamnější díla.

(Synopse ke všem filmům a informace o jejich autorech jsou k dispozici na adrese www.afa.cz.)

Mezinárodní porota ve složení V. Merta (předseda; na snímku vpravo), I. Brachtl, J. Hádková (uprostřed), D. Hrbek, J. Rejžek (vlevo), O. Schmidt a P. Zawojski (Polsko) vybírala letos z celkem 95 titulů z 26 zemí světa. K její několikadenní činnosti jí jako každoročně poskytlo dočasný azyl studiové pracoviště Audiovizuálního centra IC UP.

-red-, foto -tj-

K doprovodným programům letošního festivalu patřila také konference *Země – region, nebo provincie?* (Morava ve filmu), *Nacionalismus a film (Obraz kontra jazyk)*, která se uskutečnila v Besedním sále Muzea umění 25. 4. – 26. 4. Její součástí byla i *beseda s dokumentaristou K. Vachkem* (na snímku uprostřed).

-red-, foto -tj-

Nepřehlédnutelný byl letos **hudební doprovodný program** festivalu. Hned v úvodu se v olomouckém kině Metropol představili E. Víklícký a Z. Lapčíková (na snímku). V následujících dnech potěšily své příznivce také skupiny Jablkoň, Klar, Natalika, Jarret, La Jazz Kygna, na slavnostním zakončení vystoupili J. Stivín a skupina Funny Fellows.

-red-, foto -tj-

Dokončení na str. 3

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Den Evropy v Olomouci

Regionální evropské informační středisko pro Olomoucký kraj pořádá ve spolupráci s Krajským úřadem Olomouc, Magistrátem města Olomouce, Univerzitou Palackého, občanským sdružením United Games of Nations a Domem dětí a mládeže Olomouc dne 9. 5. 2002 oslavy „Dne Evropy“ – tzv. „Schumanova dne“. Od 10 do 18 hod. proběhnou přednášky, soutěže a zábavný program pro mládež i dospělé. Na Horním náměstí budou postaveny stánky, ve kterých studenti představí členské země EU. Studenti středních škol, kteří se zajímají o problematiku Evropské unie, budou mít možnost se účastnit cyklu přednášek v Domě dětí a mládeže v dopoledních hodinách; odpoledne proběhnou přednášky na radnici v zasedací místnosti primátora a budou zaměřeny pro širokou veřejnost (*Historie a rozšiřování EU, Společná zahraniční a bezpečnostní politika, Společná zemědělská politika, regionální politika, Hospodářská a měnová unie*).

Vstup na všechny přednášky, které pomáhají zajišťovat studenti Katedry politikologie a evropských studií FF UP, je zdarma.

Ke slavnostnímu zakončení akce bude v prostorách Rektorátu UP uspořádána recepce pro diplomaty z ambasád členských zemí EU, představitele města, kraje a univerzity.

Další informace podá Regionální evropské informační středisko pro Olomoucký kraj, podloubí radnice, tel. 068/ 55 13 391, e-mail: reis@mmol.cz.

-red-

Přípravný kurz k přijímacím zkouškám

Kabinet aplikované ekonomie pořádá v pátek 10. 5. od 12 do 18 hod. v učebně č. 127, (FF UP, Křížkovského 12) přípravný kurz z ekonomie a matematiky k přijímacím zkouškám na studijní obory FF UP se zaměřením na aplikovanou ekonomii.

-red-

Pozvánka na přednášku prof. Šipra

Bioetika a hnutí za ochranu života ve Spojených státech je název přednášky, ve které bude v úterý 7. 5. od 15.40 hod. na CMTF UP (Univerzitní 22, přízemí, místnost č. 1) hovořit o poznatcích ze své cesty po USA prof. K. Šipr, CSc.

-red-

Hledání krále Ječmínka

Pod tímto titulem se ve dnech 14. – 28. října v Olomouci uskuteční festivalu humoru – soutěžní přehlídka pro amatérské a poloprofesionální soubory či jednotlivce. Podrobnější informace a přihlášky lze získat na tel. 0777 070 632, e-mail: agenturaw@volny.cz. Uzavěrka soutěže je 30. 6. 2002.

-red-

Jezen několik řádků

Pokrok

Úspěšnost léčby infarktu myokardu se zvýšila z dřívějších 50 % na 95 % díky stentové technologii; na I. interní klinice naplno pracuje koronární angiolinka a bylo otevřeno samostatné kardiologické oddělení FNO (viz Žurnál UP č. 25, str. 1). Prof. L. Neoral, po revoluci první děkan Lékařské fakulty UP, by měl ze vzniklého kardiocentra určitě velkou radost. Pamětníci vědí, s jakou osobní iniciativou a energií usiloval právě o rozvoj kardiologie v dimenzích moderní medicíny na LF UP a FNO. Dobrou věc se podařilo dovršit až dnes. Lékaři, medicí a my – skuteční i potenciální pacienti – všichni máme opravdové důvody k uspokojení a k poděkování všem, kteří se o realizaci tohoto významného díla zasloužili. Je to pokrok v nejlepší smyslu toho slova.

M. Hejtmánek

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Pamětní medaile UP pro francouzské pedagogy

Univerzitní Pamětní medaile z rukou rektorky UP prof. J. Mačákové obdrželi ve čtvrtek 25. 4. prof. N. Flaageul, prof. P. Dutertre a prof. I. Yannakakis z Univerzity Charlese de Gaulla v Lille. Francouzští pedagogové přednášejí odborné přednášky na ekonomické větví bakalářského a magisterského studia oboru aplikovaná ekonomie – odborný francouzský jazyk. Výuka je plně financována Ministerstvem zahraničních věcí Francouzské republiky. Pravidelné návštěvy ekonomické atašé francouzské ambasády D. Sotteauové i loňská inspekce J. Saudubraye z francouzského MZV dokládají, že se jedná o jednu z priorit Francouzského velvyslanectví.

Spolupráce UP s Univerzitou Charlese de Gaulla v Lille je zakotvena ve smlouvě, která

byla podepsána v roce 1997 a loni na dalších šest let prolongována.

-red-, foto -dan-

O studiu fosilních stop na Katedře geologie PŘF UP

Ve dnech 10. – 12. 4. proběhl krátký kurz studia fosilních stop na Katedře geologie PŘF UP, která je jedním z tradičních pracovišť aktivně se angažujících v tomto mladém odvětví paleontologie. Spolupředatelem semináře se stala Katedra geologie a paleontologie Masarykovy univerzity v Brně. Kurz byl tematicky určen praktickým i akademickým odborníkům pracujícím v oblastech sedimentární geologie, paleontologie a geologického mapování. Otevřen byl také doktorandům a studentům vyšších ročníků magisterského studia geologických věd.

Před zcela zaplněnou geologickou posluchárnou vystoupili světové uznávaní odborníci v oboru paleoichnologie (nauky o fosilních stopách), jmenovitě prof. A. Uchman z Jagellonské univerzity v Krakově a RNDr. R. Mikuláš, vedoucí paleontologického oddělení Geologického ústavu Akademie věd ČR. Oba paleontologové seznámili účastníky kurzu s aktuálním stavem studia fosilních stop z pohledu paleobiologie, aplikace fosilních stop v geologické praxi a také se zaměřili na praktickou determinaci základních taxonů. V závěru semináře vystoupil ve výzdaň přednášce vedoucí Katedry geologie PŘF prof. J. Zapletal s příspěvkem o výzkumu ichnofosilií ve spodním karbonu Nizkého Jeseníku.

Pro účastníky kurzu byl připraven obsáhlý učební text s bohatou obrazovou dokumentací a jednoduché terénní exkurze po klasických paleontologických loka-

litách s výskytem fosilních stop v Českém masivu i Západních Karpatech. V předvečer exkurze mohli aktéři kurzu navazovat odborné kontakty na vydařeném společenském večeru.

Závěrem bych chtěl poděkovat RNDr. S. Nehybovi (Katedra geologie a paleontologie PŘF MU Brno) a Mgr. O. Bábkovi, Dr. (Katedra geologie PŘF UP), z jejichž podnětu se tato ojedinělá akce uskutečnila, a všem absolventům semináře popřát v dalším výzkumu fosilních stop mnoho zdaru!

Mgr. T. Lehotský, Katedra geologie PŘF UP

Na téma „Evropská unie, Dánsko a Česká republika“ hovořil ke studentům Katedry politikologie FF UP v pondělí 22. 4. velvyslanec Dánského království v ČR J. R. Hansen Bojer. Na olomoucké univerzitě se také krátce setkal s jejím vedením. Na snímku J. R. Hansen Bojer s chotí v pracovně rektorky UP.

-red-, foto -tj-

Miss Academia ČR 2002 studuje na olomoucké univerzitě

Studentka Pedagogické fakulty UP Eva Machů se stala vítězkou soutěže o nejkrásnější vysokoškolačku ČR v roce 2002. Akce Miss Academia ČR 2002, uspořádána studenty Fakulty multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati proběhla ve Zlíně 17. 4. Titul první vicemiss byl udělen A. Tomkové (Právnická fakulta UK Praha), třetí místo obsadila Z. Zálešáková (Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně). Ve finále soutěže se utkalo celkem dvanáct reprezentantek šesti vysokých škol v ČR.

Čerstvá Miss Academia E. Machů studuje na PdF UP obor učitelství pro II. stupeň ZŠ, kombinace český jazyk – hudební výchova.

-red-

-vah-

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Alois Sontacchi přednášel o nahrávacích technikách

Série hostujících přednášek na Katedře hudební výchovy pokračovala ve dnech 9. až 11. 4. intenzivním kurzem *Nahrávací techniky*. Odborný asistent Ing. A. Sontacchi (na snímku) z Institutu elektronické hudby a akustiky při Univerzitě hudby a dramatických umění v rakouském Štýrském Hradci kurz věnoval stereofonnímu záznamu a zpracování zvuku.

Polští odborníci na UP

Ve dnech 16. – 17. 4. hostila Sekce polské filologie Katedry slavistiky FF UP dva významné hosty z Polska. V úterý 16. 4. vystoupila se svou přednáškou na téma *Vývojové tendence v polské slovo tvorbě a lexicologii* s podtitulem *Globalizace a internacionalizace současného polského jazyka* prof. K. Waszaková – odbornice na současný polský jazyk. Přednáška zaměřená na nárůst slov cizího původu v současné polské slovní zásobě byla ukončena zajímavou diskusí v užším kruhu zájemců.

Ve středu 17. 4. následovala přednáška dr. T. Wroczyńskiego – specialisty na současnou polskou literaturu – zaměřená na pozdní tvorbu velikánů polské poezie Z. Herberta, T. Różewicze a C. Miłosze. Jeho výklad byl zaměřen na hledání rysů společných posledním sbírkám těchto vyzrálých a uznávaných autorů.

Kromě přednášek a osobních setkání se studenty a přednášejícími Sekce polonistiky přivítali naši hosté také možnost prohlédnout si Olomouc. Oba odborníci vyjádřili ochotu k další spolupráci a k rozvoji vzájemných kontaktů.

-kra-

Ze zasedání Kolegia rektorky UP

Kolegium rektorky UP zasedalo ve středu 17. 4. Prorektor doc. J. Luska předložil přítomným aktualizovanou tabulku s přehledem přihlášek na UP pro akademický rok 2002/2003. Celkově vzrostl počet přihlášek do bakalářských studijních programů. Dále prorektor Luska informoval o stavu zavádění STAGU. Současný stav naplňování STAGU je takový, že kromě Právnické fakulty každá fakulta naplnila dva ročníky studijními plány, PF naplňování databáze ukončila.

Prorektor doc. R. Horák předložil kolegiu návrh na evidenci identifikačních karet pro služby IC účastníků kurzů, kteří nejsou evidováni ve STAGU. Na poradě s děkány dne 7. 5. bude rozhodnuto, jaký druh karet se bude používat a jak budou financovány.

Rektorka UP prof. J. Mačáková hovořila o materiálu *Kvantifikace odhadu růstu počtu přijímaných studentů*. Rektori veřejných vysokých škol mají předložit do 9. 5. svou představu o nárůstu studentů. Z diskuze vyplynulo, že by byl přijatelný nárůst u 1. – 3. ročníku, od 4. ročníku by byl optimální dvouprocentní nárůst. Nárůst počtu studentů v doktorských programech by měl být regulován počtem absolventů.

Prorektor doc. M. Mašláň informoval o termínu podání grantových projektů na AV ČR; žádost je třeba zaslat do 15. 5. 2002.

-ano-

Hlavním cílem bylo teoretické a praktické seznámení se zvukovou cestou – od záznamu přes zpracování až po zpětnou reprodukci. Po úvodní přednášce, kterou A. Sontacchi věnoval obecné reprezentaci zvuku, se v následujících dnech soustředil na různé možnosti stereofonního záznamu a reprodukce. Posluchače seznámil s možnostmi záznamových technologií a se základními zásadami a specifiky snímání zvuku. V posluchárně P62 vzniklo improvizované studio, v němž si účastníci kurzu mohli vyzkoušet studiovou práci, od volby a stavění mikrofonů přes komunikaci s interprety až po mastering a reprodukci.

Workshop *Nahrávací techniky*, jenž proběhl jako součást kurzu *Hudební teorie a technologie*, se konal tak jako předchozí přednáškové bloky zahraničních pedagogů na KHV v rámci programu Erasmus-Socrates. Velký počet účastníků z různých fakult UP potvrdil aktuálnost a důležitost zvoleného tématu. Nezbývá, než se těšit na další pokračování, které pro KHV Ing. A. Sontacchi připravuje na zimní semestr.

Dr. V. Zouhar, Katedra hudební výchovy PdF UP
Foto -tj-

Umělecké debaty na UP pořádané Katedrou výtvarné výchovy PdF UP pokračovaly 17. 4. setkáním s dr. P. Nohalem, který hovořil na téma „Cui prodest, cui bono?/K čemu je nám to vše dobré?“ (Tvar – prostor – čas – identita – jedinečnost – tvar a symbol – reprezentace symbolem). O den dříve proběhla ve studentské galerii Výpad vernisáž Nohelových děl „Imaginární světy fotografií (zenové snění – krajina inspirovaná japonskými estetickými koncepcemi)“.

-red-, foto -tj-

Velká Afa pro malou Nishu

Dokončení ze str. 1

V závěru své hodnotící práce mezinárodní porota konstatovala, že se v letošní soutěži přehlídce podařilo představit filmy naznačující výraznou změnu ve směřování filmového dokumentu. K hlavním trendům, které se na festivalové přehlídce projeví, patří podle minějí poroty zejména nástup tvůrců z nefilmových profesí, humanisticky silně zaujatý pohled s hlubším, kulturologickým zabarvením (zejména v pohledech na válku, násilí a moc), výrazný zájem režisérů – žen o tzv. mužská témata (*zatímco muži v sobě obnovují dříve výhradně ženskou senzitivitu*); podle názoru poroty zcela propadly dokumenty, vycházející z *pohodlné dramaturgie televizních cyklů*. V závěru shrnutí kritérií posuzovaných filmů a doporučení dramaturgie festivalu porotci konstatovali, že se *možná ocitáme v bodu zlomu, kdy dokumentární film ve své celistvosti přímo ovlivní politická a strategická rozhodnutí. Festival Academia film Olomouc je na nejlepší cestě zachytit tyto trendy aktivní dramaturgie příštího ročníku. Založená na individualitě a osobitosti všech zúčastněných, vymezi místo Olomouce v kontextu jiných světových festivalů.*

(Na str. 4 přinášíme další informace a rozhovor s M. Łozirským.)

-mav-, foto -tj-, -ano-

**ZPRÁVY, INFORMACE,
OZNÁMENÍ****Stručně**

V posluchárně Katedry anorganické chemie PFF UP, (Křížkovského 10) přednášel 24. 4. RNDr. V. Slovák, Ph.D., z Fakulty metalurgie a materiálového inženýrství VŠB-TU Ostrava, na téma Použití termické analýzy při studiu oxidace uhlikatých materiálů.

Předposlední zasedání Akademického senátu UP, které proběhlo 24. 4., mělo na programu mj. projednání Výroční zprávy o hospodaření UP v roce 2001 a souhrnný rozpočet na rok 2002.

Ministerstvo kultury České republiky prostřednictvím ambasadora České republiky v ČR Li Change věnovalo Univerzitě Palackého knihy o čínském jazyku, kultuře a historii pro učitele a studenty čínštiny na UP. Slavnostní předání daru proběhlo za účasti velvyslance a školského rady velvyslanectví ve velké zasedací síni Rektorátu UP v pátek 26. 4.

V pondělí 29. 4. se v olomouckém Muzeu umění konal koncert Stupkova kvarteta (při PFF UP) „Svěcení jara III“ (Beethoven, Martinů, Foerster).

Ústav lékařské biofyziky LF UP a Katedra informatiky PFF UP uspořádaly ve dnech 30. 4. a 2. 5. dvě přednášky prof. E. Babulaka (School of Computing, Staffordshire University, England) na témata „New Technology“ a „Cisco LAN design“.

-red-

**Zájemcům o Letní školu
rozvojové pomoci a spolupráce**

Centrum interdisciplinárních studií UP ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí ČR a Katedrou environmentálních studií Fakulty sociálních studií MU pořádají v Olomouci ve dnech 25. – 30. 8. 2002 5. letní školu rozvojové pomoci a spolupráce.

Letní škola je určena zájemcům o problematiku rozvojových zemí, kteří se hodlají zapojit do programu rozvojové a humanitární pomoci. Vítání jsou účastníci ze všech oborů, účast není věkově omezena. Uchazeči se přihlásí dopisem se zdůvodněním zájmu a životopisem, které zašlou (možno i v elektronické podobě) do 31. 5. 2002 na adresu: Ing. Zbyněk Ulčák, Katedra environmentálních studií FSS MU, Gorkého 7, 602 00 Brno, fax: 05-41 615 100, e-mail: ulcak@fss.muni.cz.

Další informace jsou dostupné na adrese: www.fss.muni.cz/struktura/katedry/humenv/.

-red-

Jazykovědné sdružení zve

Olomoucká pobočka Jazykovědného sdružení ČR zve na přednášku PhDr. J. Hoffmannové, CSc., z Ústavu pro jazyk český AV ČR, nazvanou *Reprodukční, referování, citování, parafrázování (K intertextové dimenzi v mluvených projevech)*.

Přednáška se koná v úterý 7. 5. 2002 v 15 hod. v posluchárně č. 7 (přední trakt, 1. poschodí), FF UP.

-red-

Festival básníků v Olomouci

Ve dnech 2. až 29. 5. probíhá v Galerii U Mloka (Lafayetteova 9) druhý ročník olomouckého *Festivalu básníků* navazující na divácky úspěšný loňský ročník. Poezie na něm bude zastoupena např. J. Dědečkem, M. Huptychem, J. Oličem, P. Rutem, J. Staňkem, M. Kovářkem, P. Rezníčkem a dalšími. K festivalu vychází *Almanach* obsahující životopisy vystupujících básníků, recenze z tisku a ukázky jejich díla.

-red-

Toto číslo Žurnálu UP vychází s přílohou věnovanou programu letošního Sportovního dne UP, který proběhne 15. 5. 2002.

AFO 2002 „... a co dál, dokumente?/What's Up, Doc?“

A co dál, AFO?

Slavnostním vyhlášením výsledků skončil v neděli 28. 4. již 37. ročník festivalu Academia film Olomouc. Během týdne mohli návštěvníci v Divadle hudby, Muzeu umění a kině Central zhlédnout desítky dokumentů z celého světa, navštívit některý z doprovodných seminářů či koncertů. Díky Polskému institutu v Praze a jeho řediteli M. Jasińskému se v mimosoutěžní projekci představily nejlepší polské dokumenty uplynulých padesáti let. Nechyběl ani průřez tvorbou M. Łozińskiego, jenž si přijel do Olomouce osobně převzít *Cenu za přínos dokumentárnímu filmu*. Dokumenty se podařilo zajistit na filmovém pásu, což je v době videokazet chvályhodný počín.

Zásluhou aktivní dramaturgie vzrůstá atraktivita festivalu. Návštěvnost dopoledních i odpoledních představení byla velmi dobrá. Novinkou letošního festivalu byly večerní projekce dlouhometrážních dokumentů – diváci mohli shlédnout snímky *Rok d'ábla*, *Noční hovory s matkou*, *Nachové plachty*, *Kandahár* a Oscarem oceněný film *Do cizí naruče*. Rovněž letos zavítali na festival tvůrci soutěžních filmů, na závěrečný ceremoniál do kina Metropol si pro cenu přišli Marc Isaac, Marie-Jeanne Urech a Erika Hníková.

Na nedělní tiskové konferenci se mimo jiné hovořilo o směřování festivalu a jeho prosazování. Otázkou zůstává, zda by měl festival zůstat regionální akcí, či se snažit proniknout do celorepublikového povědomí. Regionální média (Česká televize Ostrava, Olomoucký den, Mladá fronta dnes) udělala letos pro propagaci festivalu maximum. Mediální spolupráce pokulhávala s pražskou Českou televizí, která spolupřipravovala také festival *Finále Plzeň*, na němž měla podle všeho větší zájem. Přesto by se mělo jít příští rok ještě dále. Lidem možná vadí ten chladný název Academia film, a proto se mu vyhýbají. Zřejmě bude ještě nějaký čas trvat, než se festival dostane do povědomí. Je to samozřejmě také záležitost peněz. Např. obdobně zaměřený festival Jeden svět má asi 800 000 Kč vyčleněných pouze na reklamu. Celkový rozpočet našeho festivalu činil 1 800 000 Kč, uvedla programová ředitelka Academia filmu Mgr. P. Bergmannová.

Jí a všem organizátorům Academia filmu patří velký dík.

-ano-

ROZHOVOR

Témata je třeba hledat ve svém nejbližším okolí

Cenu za přínos dokumentárnímu filmu získal letošním ročníku festivalu Academia film Olomouc významný polský dokumentarista **Marcel Łoziński**. Jeho filmy byly mnohokrát oceněny na světových festivalech a patří dnes do tzv. Zlaté série polského dokumentárního filmu. Za svůj film *89 mm od Evropy* (1993) byl mj. nominován na Oscara za nejlepší krátkometrážní dokumentární film.

Pane režisére, co pro vás znamená ocenění?

Je to pro mě velice důležité ocenění, protože si olomouckého festivalu velice vážím. Tento festival má dvě přednosti – za prvé jsou tu opravdu dobré filmy a za druhé má festival takovou rodnou atmosféru. Nescházejí se tu velké hvězdy, ale mají možnost se zde setkat tvůrci a navzájem spolu diskutovat.

Návštěvníci Academia filmu měli možnost vidět některé vaše dokumenty. Který vy osobně máte nejraději?

Nejraději mám film „Může se stát cokoli“ z roku 1995 (byl promítán na závěrečném ceremoniálu – pozn. aut.), protože tam hraje můj syn. Je to můj nejosobnější film, proto jsem ho také věnoval svému otci. Jistě mohl být lepší... ale je mi nejmilejší.

Jak probíhalo natáčení tohoto filmu? Jak dalece jste syna režíroval?

Vůbec jsem ho nerezíroval. Choval se naprosto přirozeně. Bylo mu tehdy šest let. To je ideální věk, kdy dítě začíná objevovat svět, ale není ještě formováno školou. Prostě jsem s ním byl jednou v parku a Tomek si přisedával ke stárcům lidem na lavičce a bavil se s nimi. A tak mě napadlo, že to natočím. Člověk neustále hledá téma a pak ho najde doma. Můj nejstarší syn Pavel teď natočil dokument o své ukrajinské hospodyně. Nemusel vůbec vycházet z domu. Ona mu uklízela a on jí při tom točil. Témata je třeba hledat ve svém nejbližším okolí.

Víte ale, jaké jsem měl pak s Tomkem problémy? Film běžel v televizi, takže ho pak lidé poznávali na ulici. Odmítal si stlát postel, například. Říkal mi: „Tati, kdyby nebylo mě, co bys dělal? Jak bys ten film natočil?“. Odpověděl jsem, že bych si našel jiného kluka. Tomek se urazil.

Ve svých dokumentech ze 70. a 80. let jste zobrazoval realitu socialistického Polska...

Z té doby mám rád film „Zkouška mikrofonu“ (1980), protože zobrazuje situaci typickou pro tehdejší socialistickou realitu. Hlavního hrdinu Michala – reportéra vyhodili kvůli tomu filmu z továrny a mě ze studia. Zpátky nás oba vzali až v roce 1988, kdy se v Polsku dostala ke slovu Solidarność. Myšlím si, že tento dokument předznamenal události roku 1988. Michal v tom filmu dělal anketu mezi zaměstnanci jedné továrny, pokládal jim aktuální otázky: zda se cítí

být spoluodpovědní, jestli se cítí být těmi, kdo rozhodují o své továrně. Dotazování vůbec nechápal, na co se jich Michal ptá, a vedení se zase divilo, proč to nechápal. Vína byla svalena na Michala, že špatně pokládal otázky.

Když byl ten film hotov, tak si mě zavolał ministr kultury a postavil mě do těžké situace, v jaké se ocitá ve filmu Michal. Přitomno bylo i vedení továrny. Vyčítali mi, že jsem do filmu vybral ty nejošklivější ženy a že ženské vůbec nemají do takových problémů co mluvit. Chovali se ke mně úplně stejně jako vedení továrny k Michalovi.

Jak se vyvíjela vaše tvorba po pádu komunismu? Nastal odklon od politických témat?

Během výjimečného stavu v Polsku kolem roku 1980 jsem udělal ještě asi tři politicky zaměřené filmy. Pak jsem si řekl, že už jsem v této oblasti udělal dost a že politika ve filmu není to, co by mě nadále zajímalo. Obrátil jsem se k psychologickým, intimnějším tématům.

Viděl jste některé z vítězných snímků Academia filmu. Který vás nejvíce zaujal?

Libil se mi studentský film „Čtyři kroky dvojůlka“ režisérky Eriky Hníkové. Takový formanovský. Moc hezký byl „Výtah“ od Marca Isaaca, ale mohl z toho tématu vytěžit víc. Vymyslel nějakou pointu. K vítěznému filmu „Nisha“ režiséra Duca Tellegena mám určité výhrady. Podezřívám režiséra, že tu matku přinutil, aby své jedenáctileté dceři řekla, že má AIDS. Rozmluva matky s dcerou se mi zdála umělá. Je otázka, zda je dobré říci dítěti, že má tak vážnou chorobu. Já bych to svému dítěti nerekla. To dítě má podle mě ztracené dětství.

Vy aktéry svých dokumentů nikdy nenutíte, aby řekli, co vy chcete?

Ne. Já jim jen naznačím situaci. Lidé jsou před kamerou velmi bezbranní a já je nechci nutit do něčeho, co by jim narušilo soukromí.

Připravujete teď nějaký film?

No, připravuji... politický. Ale nemůžu na něj sehnat peníze. Chtěl bych v něm ukázat, jak se rodí extremistická pravicová strana a jakým způsobem získává své stoupence. V Polsku je jeden člověk, Tymochowicz se jmenuje, který „dělá“ politiky, vymýšlí jim image. Chvástá se tím, že je schopen z průměrného člověka udělat vůdce politické strany. Chce si vybrat vhodného kandidáta z davu, vyškolil ho a udělat z něj leadra ultrapravicové strany. V dokumentu bych chtěl odhalit tento šílený mechanismus, neboť je pro Evropu velmi nebezpečný.

Se sympatickým tvůrcem si na návštěvi Rektorátu UP povídaly

A. Novobilská a M. Kratochvílová

JUBILEA

Blahopřejeme!

Při příležitosti významného životního jubilea udělala rektorka UP prof. J. Mačáková zlatou medaili za zásluhy o rozvoj UP prof. RNDr. Svatoslavu Staňkovi, CSc., z Katedry matematické analýzy a aplikací matematiky PŘF UP.

-red-, foto -tj-

K jubileu docenta Kopeckého

Před několika dny oslavil významné životní výročí doc. RNDr. Milan Kopecký, CSc., vedoucí Katedry matematiky Pedagogické fakulty UP.

Celé své dosavadní pedagogické a vědecké působení na olomoucké univerzitě spojil doc. M. Kopecký s přípravou učitelů matematiky. Za téměř čtyři desetiletí vychoval stovky učitelů. Jeho minulí i současní studenti jej znají jako náročného a odborně erudovaného pedagoga, který neustále hledá metody a cesty, jak matematiku co nejpřístupněji vykládat – tak, aby vynikla její krása a přitažlivost, ale také užitečnost pro všestrannou přípravu budoucích učitelů.

Stejně jako svým studentům věnuje Milan Kopecký trvalou pozornost a zájem svým kolegům a spolupracovníkům na katedře, kterou vede, i na fakultě, na níž působil ve složitých letech 1990–1994 jako proděkan pro studijní záležitosti. Pod jeho vedením se podařilo vybudovat pracoviště, které úspěšně zabezpečuje matematickou komponentu přípravy učitelů primárních, sekundárních a speciálních škol v příznivém klimatu týmové spolupráce, vzájemné úcty a tolerance. Svým kolegům imponuje širokým rozhledem, všestrannými zájmy a mnoha sportovními i kulturními aktivitami.

Za mnoho let pedagogického působení na vysoké škole nebylo docentu Kopeckému elánu a pracovního nasazení. Přibýlo mu zkušeností, které uplatňuje ke prospěchu svého pracoviště a svých studentů. Přejeme mu, aby těchto zkušeností v plném zdraví a spokojenosti ještě dlouho využíval.

Za všechny spolupracovníky na Katedře matematiky PdF UP

doc. B. Novák

PŘEČETLI JSME ZA VÁS

Bedlivá cenzura

V padesátých letech minulého století byla na výstavu umění lidové demokratických zemí v Moskvě poslána z Krakova socha z pomníku profesora medicíny a rektora Jagellonské univerzity Jozefa Dietla, v letech 1866–1874 krakovského primátora. Před krakovskou radnicí na tehdejší náměstí Jara národů zůstal proto po několik týdnů z pomníku jen podstavec. Jenže vynikající dílo sochaře Xavera Dunikovského, představující zasloužilého primátora oděného do rektorského taláru, se nesetkalo u organizátorů moskevské výstavy s pochopením. Socha putovala do zpět do Krakova s odůvodněním, že na socialistickorealisticke expozici nelze vystavovat osoby náležející k duchovenstvu. Toto rozhodnutí na dlouhou dobu značně zredukovalo kandidáty na pomníky z řad rektorů polských vysokých škol.

M. Czuma – L. Mazan: Opowieści z krainy centu-siów (Povídky z kraje skrbliků), Kraków 2001.

Vybral a přeložil -if-

Z VĚDECKÝCH PRACOVÍŠŤ UP**Projekty v dermatologii**

Dermatovenerologická klinika LF UP a FNO (doc. M. Viktorinová, CSc., MUDr. I. Karlová) pokračuje ve spolupráci s Ústavem imunologie LF UP na řešení výzkumného záměru MSM 15100002 „Studium imunopatologických procesů se zánětlivou složkou, především alergických stavů a chronických procesů infekční i neinfekční etiologie s ohledem na poznání etiopatogeneze^{1,2} a nové možnosti diagnostiky a imunomodulační terapie“. Dále běží spolupráce těchto pracovníků s Ústavem mikrobiologie LF a Oddělením klinické alergologie a imunologie FNO – prospektivní studie se souborem pacientů s akné³ a s recidivujícími erysipely,⁴ kteří jsou léčeni perorálními mikrobiálními vakcínami. Výsledky této práce budou publikovány ve dvou číslech v Česko-slovenské dermatologii, které jsou připravovány pro tento rok.

Další spolupráce (doc. D. Ditrichová, CSc.) je realizována s Oddělením dermatotoxikologie a imunologie Státního zdravotního ústavu v Praze. Na obou jmenovaných pracovištích se připravuje mezinárodní spolupráce sponzorovaná Evropským centrem pro validaci alternativních metod (ECVAM) s cílem vyhodnocení efektivnosti metodických postupů pro stanovení fototoxického potenciálu a vypracování validovaných metodik pro stanovení fototoxicity xenobiotik.⁵ Ve výzkumu se počítá i s hodnocením syntetických porfyrinů-ftalocyaninů, které by mohly být perspektivně využity ve fotodynamické⁶ léčbě některých kožních chorob.

Po třech úspěšně dokončených multicentrických mezinárodních lékových studiích v letech 1998–2001, kde byla olomoucká dermatovenerologická klinika akceptována jako jedno z center v ČR, je před ukončením

trichologická⁷ studie sledující působení Fluridilu (zevně aplikovaného antiandrogenu⁸ u pacientů s androgenetickou alopecíí.⁹ Zadávatel studie je firma Interpharma Praha, účinná látka byla vyvinuta na univerzitě v San Diego, Cal. Je předpoklad, že výsledky studie budou přijaty do tisku ve významném světovém periodiku. Výkonnými pracovníky studie jsou odb. as. MUDr. M. Bienová a MUDr. R. Kučerová.

Dermatovenerologická klinika byla v roce 2002 vyzvána k participaci na dalších dvou evropských internacionálních multicentrických studiích, kde je rovněž zadavatelem zahraniční sponzor.

Celkem pět lékařů úspěšně vstoupilo do postgraduální edukace Ph.D., resp. úspěšně v něm pokračují, a zahájilo práci na svých dizertacích.

Pro rok 2003 byl zpracován a podán grantový projekt „Dermatologická mikromakromorfologie v digitální podobě“ (Fond rozvoje VŠ) – řešitel odb. as. MUDr. M. Tichý.

*Doc. M. Buček, CSc.,
přednosta Kliniky chorob kožních a pohlavních LF UP*

- 1) Etiologie = nauka o příčinách vzniku nemoci
- 2) Patogeneze = vznik a vývoj chorobných změn
- 3) Akné = trudovina
- 4) Erysipel = růže, bakteriální zánět kůže
- 5) Xenobiologie = látky organismu cizí, např. syntetická léčiva
- 6) Fotodynamický = zvažující biologický účinek záření
- 7) Trichologie = nauka o vlasech
- 8) Antiandrogen = látka tlumící účinek mužského pohlavního hormonu
- 9) Alopecie = plešatost

Za profesorem Pavlem Rohanem

Dne 3. dubna 2002 zemřel v Brně prof. MUDr. Pavel Rohan, DrSc., přednosta Ústavu patologické fyziologie v letech 1953–1958, čestný člen Vědecké rady Lékařské fakulty UP od roku 1990 a nositel zlaté medaile UP (která mu byla udělena za pomoc při obstarávání lékařských časopisů pro fakultu z kanadských zdrojů).

Život i profesionální dráha Pavla Rohana byly výrazně poznamenány politickými konstantami své doby. Jako internista pracoval v Tunisku, odkud odjel do Kanady, kde působil v letech 1965–1968 jako *Visiting Scientist* na Ústavu experimentální medicíny a chirurgie univerzity v Montrealu, který tehdy vedl vědec světové pověsti Hans Selye (někdejší absolvent Lékařské fakulty Karlovy univerzity). Kvůli okupaci Československa se nevrátil. Pracoval pak na univerzitě v Quebecu, později na McGill University v Montrealu. Po odchodu do důchodu v roce 1984 byl poradcem vlády provincie Quebec pro otázky životního prostředí.

Profesor Pavel Rohan udržoval neformální přátelství s některými členy akademické obce olomoucké univerzity i v době, kdy mu už zdravotní stav osobní styky neumožňoval a kdy trávil své dny v penzionu v Brně. Do posledního dne si uchovával svěžest ducha, živý zájem o dění ve světě lékařského výzkumu stejně jako dění v oblasti kultury. Jemu samotnému nebylo přítom cízí pokoušet se o vlastní tvorbu a vyjádření názoru na svět nejen objektivizujícími úvahami o životním prostředí a životním stylu – ale i formou verše nebo prózy. Ke způsobu jeho vyjadřování patřil vtip.

Pro mnohé z nás odešel v jeho osobě přítel, skromný a důstojný, s jasným názorem na to, co je dobré a co je třeba napravovat. Čest jeho památce.

Prof. S. Komenda

Inspektor Colombo vyšetřuje případ českých univerzit

V Los Angeles došlo k poklesu vražd, a protože losangeleská policie nerada utrácí na inspektory, kteří nic nevyšetřují, Colombovi byl přidělen případ hospodářské kriminality na českých univerzitách.

Podkladem byl článek v týdeníku *Žurnál* č. 25/2002; ve zkrácené podobě jej přetiskl článek *Washington Post*, který rád slídí po politických skandálech. Před lety dal do pohybu akci Watergate, jež vedla k pádu amerického prezidenta. Editor amerického listu si řekl, že toto by mohlo vést k pádu všech rektorů v České republice, sice pádu Nixona se to nevyrovná, ale pro senzacechtivé čtenáře je to lepší než nic.

Inspektor Colombo, ač nesnáší letadlo (dělá se mu v něm špatně), si dal tu práci a odebral se do České republiky. Na internetu si namátkou zvolil jednu univerzitu a včera kolem 18. hodiny dorazil k vrátnici na Křížkovského ulici. Tam se s ním nemohli dorozumět, a tak ho poslali na Katedru anglistiky a amerikanistiky. Tou dobou tam byl už jen jeden starý muž. „Velice se omlouvám,“ řekl Colombo, „ale mohl byste mi pomoci? Jedné věci totiž nerozumím – možná to dělá ten nedokonalý překlad z jazyka do jazyka.“ A chystal se zapálit si doutník. Byl upozorněn, že na UP se nekouří.

„V tom hlášení,“ pravil Colombo, „se říká, že české univerzity utrácejí desítky milionů na důchodce. Můžete mi vysvětlit přesně, co v češtině znamená ‚utrácet‘? Znamená to platit za práci? Tedy mohli bychom říct, že univerzity utrácejí za asistenty, docenty, profesory a Laborator růstových regulátorů PŘF?“

Nezbylo mi, než přiznat, že to není totéž jako „vydávat peníze“, že je tu přítomen podvýznam „marnotratně, zbytečně“. Našel jsem inspektorovi ve Slovníku spisovné češtiny doklady ke slovesu utracet: „utratil s kamarády celou výplatu; utrátil svěřený majetek; hýřil a utrácel; utrácel výdělek po nocích“.

„Tužil jsem, že to není pěkné slovo,“ pravil Colombo. „Ale je tu další věc, které nerozumím. Proč univerzity ty nic nedělající učitele-důchodce nepropustí? Ty peníze, jak praví pisatel, by se mohly použít pro ostatní zaměstnance – zřejmě myslí asistenty, docenty, profesory nedůchodce a Laborator růstových regulátorů. Je to snad proto, že každý důchodce si našel chytrou hlavičku? Ne, já to pleť, chytré hlavičky jsou ti důchodci. Je tam slovo, které jsem ani ve Středním česko-anglickém slovníku nenašel – á, už to mám, pátý řádek: kámoš. Takže ti důchodci si zkrátka najdou na správném děkanátě správného kámoše a dostávají plat zadarmo?“

„Pane inspektore Colombo, asi litujete, že jste se dal na kriminalitu, a ne na kariéru vysokoškolského učitele v České republice. Ale musím vás zklamát, jako důchodce byste nedostal od univerzity zadarmo ani korunu.“ – „Tak oni ti důchodci pracují?“ podivil se Colombo. „Pak však nerozumím další věci: když univerzity učitele důchodce propustí, musí jejich místa zaplnit jinými učiteli. Nemám pravdu? A těm nedůchodcům budou platit méně?“

Byl nutné jít s pravdou ven: „Nikoli, novým profesorům nedůchodcům budou univerzity platit více.“ Colombo se nevěřícně usmíval. „Are you pulling my leg (děláte si ze mne legraci)?“ – „Nedělám: profesor důchodce dostává plat 12 měsíců, důchodce jen deset měsíců.“ – To už bylo na Colomba moc složité, tak přešel k jiné věci:

„A ještě jiné věci nerozumím. Pisatel říká, že ti staří profesori berou dva příjmy ze státní pokladny – plat a důchod. A nestydí se za to. Je-li to pravda, tak tedy ve vaší zemi bych chtěl žít. To u nás v Americe si na důchod musíme po celý život platit, nám Američanům stát důchod nedává. Co vy na to? Proč se nestydíte, že dostáváte důchod?“

Vysvětlil jsem, že jsem si na důchod platil (státu) od 24 do 70 roků, kdy jsem teprve začal od důchod. –

„Nu, to opravdu nemáte zač se stydět,“ pravil Colombo. A pokračoval: „Ale starý člověk je přičal nemocný, takže vlastně moc té práce neodvede. Nemám pravdu?“ – Vysvětlil jsem, že slabší jedinci už zemřeli, než dosáhli důchodového věku, a že ti přeživající jsou zdravější než mladí, takže mohou pracovat naplno. A že například já naposledy vyhledal lékaře v minulém století, roku 1988.

Colombo se zamyslel: „To stáří je skutečně dost relativní pojem. Například Mao Cetung byl senilní v pětadesáti, když vyhlásil kulturní revoluci jako cestu k blahobytu. Hitler byl senilní už v 49 letech, když přišel s představou, že Německo může ovládnout svět. A vidíte, Reagan nebyl senilní, ani když mu bylo 69 – to dostal nápad, jak zlomit imperialistickou moc Sovětské říše. Nápad, který fungoval.“

Souhlasil jsem, že je stáří a stáří. U matematiků se prý dostaví v 35 – pak už nic originálního nevytvorí. U baletního sólisty nastává stáří přibližně jako u matematika. Redaktori velkých oxfordských slovníků však pracovali výkonně i po sedmdesátce. A jsou vysokoškolští učitelé, kteří si udrží smysl pro humor v 75.

„Nu, nebudu vás už více zdržovat,“ pravil Colombo a chystal se k odchodu (asi si potřeboval zapálit doutník). „Ujasnil jsem si mnohé, a myslím, že české univerzity desítky milionů za důchodce neutrácejí.“

Ve dveřích se Colombo, jak má ve zvyku, ještě zastavil a poznamenal: „Zdá se mi, že pisatel toho článku, kvůli němuž jsem se potil strachem nad Atlantikem, je velký přítel (nebo kámoš?) státu. On by asi řekl při pohledu na stavbu dálnice: ‚Tady nám stát staví dálnici.‘ – To v Americe u rozestavené dálnice jsou tabule s nápisem: ‚Tady na dálnici pracují vaše daně.‘“

Colombo mi ode dveří zamával a pravil: „Na ty vaše české případy já nejsem. Už aby byla v Los Angeles nějaká pořádná vražda!“

J. P. (j. p.)

(jazykový poradce inspektora Colomba)

Z HISTORIE OLOMOUCKÉ UNIVERZITY**O vizitě Františka I. Lotrinského a Marie Terezie u olomouckých jezuitů**

Vztahy mezi státní mocí a olomouckými jezuiti upevnila roku 1754 návštěva Marie Terezie a císaře Františka I. Lotrinského v olomoucké koleji a konviktu Tovaryšstva Ježíšova. Město Olomouc hostilo Františka Štěpána Lotrinského, tehdy toliko toskánského velkovévoda, již v lednu 1745, kdy se v tomto městě velkovévoda setkal s polským králem a saským kurfiřtem Augustem III. (vládnoucím v letech 1733–1763), jehož doprovázely manželka Marie Josefa (dcera císaře Josefa I., tedy sestřenicí Marie Terezie) a dvě dcery, Marie Anna a Marie Josefa. Zatímco Marii Terezii zabránilo v cestě do Olomouce pokročilé, v pořadí sedmé těhotenství (arcivévoda Karel Josef se narodil 1. 2. 1745, zemřel 18. 1. 1765), František Štěpán Lotrinský využil pobytu v Olomouci k inspekci budovaných fortifikací a k návštěvě premonstrátského konviktu na Hradisku; vznešení hosté byli ubytováni v biskupském paláci. Také během pobytu v Olomouci ve dnech 17. – 20. června 1748 vyznamenal císařský pár, ubytovaný v biskupském paláci, před ostatními olomouckými řeholemi hradiské premonstráty, kteří pro potěšení panovníků a jejich doprovodu uspořádali ve svém klášteře představení hanácké zpěvohry, nejspíše díla velehradského cisaterciáka P. Alana (Ignáce Plumlovského), nesoucího titul „Pargamotéka (tj. pargamatická sankce), to je Smlóva hanácká straněvá králové cere, veobrazená skrz štere podmistre, jakobe ministre k šterem koronám veslany, pro maló kratochívlo v mozece představený“.

Druhá a poslední vizita Marie Terezie a Františka I. Lotrinského se uskutečnila během jejich cesty do Čech a na Moravu v srpnu a září roku 1754, přičemž se měli v Olomouci účastnit vysvěcení čestného a morového sloupu Nejsvětější Trojice na Horním náměstí. Program jejich pobytu v Olomouci zahrnoval tentokrát návštěvu jezuitské koleje i konviktu a početní jezuité ovšem nelitovali při přípravách peněz ani námahy. Již 4. září byla před budovou jezuitské koleje vztyčena triumfální brána sahající do výše čtyř pater, další triumfální oblouky byly postaveny v prvním nádvoří koleje před refektářem a ve druhém nádvoří u kostela, v refektáři koleje bylo zřízeno jeviště. Císařští manželé s doprovodem

vjeli 6. června 1754 z Pardubic již o šesté hodině ranní, půl hodiny věnovali v Moravské Třebové vaječné přednášce a odpoledne je hostil v Nových Zámčích u Litovle dvorní rada František Josef hrabě z Lichtenštejna, jenž rovněž pro dvůr uspořádal hon, Císařská kavalkáda proto teprve kolem půl deváté večer dorazila do Olomouce k bráně, jež byla nově opravena a na počest panovnice přezvána branou Terezkou stejně jako na tuto bránu navazující Střední ulice (dnešní ul. Pavelčákova). Město bylo slavnostně osvětleno, ale ulice, jimiž měla kavalkáda projíždět (ubytování poskytl panovnícké dvojici ve své rezidenci olomoucký biskup kardinál Ferdinand Julius hrabě Troyer), nebyly z bezpečnostních důvodů obecnému lidu přístupny. Lucerny a pochodné hořely i na průčelí jezuitského kostela Panny Marie Sněžné a jezuitské koleje. Tehdejší rektor olomoucké koleje a univerzity Tovaryšstva Ježíšova P. Timotheus Rajský (* 18. 12. 1700 v Kamenné Vodě – † 3. 7. 1761 v Praze) očekával průjezd císařského kočáru městem do biskupského paláce na vysokém schodišti před vchodem do školní budovy, členové Tovaryšstva Ježíšova se rozeslali podél průčelí zdi budovy koleje na Předhradním náměstí (dnes nám. Republiky).

Dalšího dne (7. září) po mši u hrobu Jana Sarkandera v kostele Matky boží na Předhradí si Marie Terezie z kočáru a František I. Lotrinský z koňského hřbetu prohlíželi olomoucká opevnění a vojenský tábor, k obědu se vrátili do biskupského paláce a po odpočinku přihlíželi vojenským manévřům. Zřejmě při večerní audienci měli rektor P. Timotheus Rajský a regent P. František Fessel příležitost překvapit Františka I. Lotrinského programem chystaného slavnostního představení v koleji vytištěném na hedvábí, jenž císař přijal nanejvýš blahosklonně a nabídl oběma otcům TJ svou ruku k políbení.

Dokončení přístě

Doc. J. Fiala, CSc., FF UP

(Z kolektivní publikace *Jezuitský konvikt v Olomouci*, jež vyjde ve Vydavatelství UP v srpnu 2002)

Diskuse, názory, ohlasy**Důchodci na univerzitách**

Konečně se zjistilo, proč je finanční situace českých univerzit tak špatná. Tunelují je důchodci, kteří odčerpávají nejen prostředky na provoz univerzit, ale ještě ruiniují státní rozpočet tím, že bez uzardění pobírají k platu i důchod. Alespoň tak to vidí autor diskusního příspěvku „Pár poznámek ke Zrušení habilitací ...“ v 25. čísle *Žurnálu UP* (s. 9). Možná tento názor zastávají i mnozí další, kteří, majíce do důchodu daleko, vidí svět jinou optikou. Proto snad není neuvěřitelné připomenout, že situace, kdy pracovník v libovolném povolání, nejen vysokoškolský učitel, pobírá současně plat i důchod, je zcela v souladu s právním řádem našeho státu a upravuje ji zákon č. 155/1995 Sb.

Nepochybuji o tom, že zákonodárce při formulaci tohoto zákona, který má podstatně jinou koncepci než předcházející zákon č. 100/1988 Sb., neměl ani tak na mysli vysokoškolské učitele, ale spíše podnikatele, kteří také celý produktivní život odvádějí část svých výdělků na sociální zabezpečení ve stáří a v důchodovém věku po nich nikdo nemůže požadovat, aby zlikvidovali svoje podniky jen proto, že jim vznikl nárok na důchod. Na druhé straně by bylo od státu nemravné, kdyby jim tento důchod upíral z toho důvodu, že dále podnikají. A stejný postoj musí demokratický stát zaujmout ke všem svým občanům. Jestliže se autor zmíněného příspěvku v *Žurnálu UP* domnívá, že by se za pobírání důchodu měli důchodci stydět, pak pro tento stud nevidím nejmenší důvod. Nejde totiž o peníze státu, ale jsou to peníze právě těch, kterým je stát při dosažení určitého věku po malých dávkách vrací. Situace je spíše opačná. Každý zaměstnanec-důchodce dále solidárně přispívá ze své mzdy na sociální zabezpečení, aniž by již měl šanci na zlepšení svého důchodu. Zvyšuje tedy svým příspěvkem i objem prostředků, z nichž svůj budoucí důchod získá i pisatel uvedené kritiky.

Doc. O. Lepil, CSc., PŘF UP

... A PŘÍŠTÍ TÝDEN...**6. – 9. KVĚTEN**

Jeden svět/One world. Přehlídka filmů. Divadlo hudby.

7. KVĚTEN

RNDr. J. Klimeš, CSc. (UTB Zlín): TBA. Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin. PŘF UP, Olomouc-Hejčín, Tomkova 40, posluchárna č. 301, 13 hod. Pořádá Katedra algebry a geometrie PŘF UP.

9. KVĚTEN

Mgr. R. Kaňa: Experimental and theoretical studies on the excess capacity of Photosystem II. Seminář z biofyziky. Katedra biofyziky PŘF UP, učebna F3, 13.30 hod. Pořádá Katedra biofyziky PŘF UP.

Studentský biograf: Jeřábi táhnou (režie: M. Kalatazov, SSSR 1957). Filmový sál FF UP, 20 hod.

10. – 11. KVĚTEN

Efektů pohybového zatížení v edukačním prostředí tělesné výchovy a sportu. Seminář s mezinárodní účastí. Výcvikové středisko Pastviny. Pořádá Katedra učitelství tělesné výchovy FTK UP.

-red-

Upozornění redakce

Vzhledem k termínu státního svátku vyjde příští pátek (10. 5.) další číslo *Žurnálu UP* (28) ve zkráceném rozsahu a s uzávěrkou mimořádně v pondělí (6. 5.).

Děkujeme za pochopení.

VZPOMÍNKY**Památce prof. Bohumila Markalouse-Johna**

Dne 24. 4. 2002 uplynulo půl století od úmrtí profesora estetiky na Filozofické fakultě UP PhDr. B. Markalouse, spisovatelským jménem Jaromíra Johna.

Jeho profil „praktického estetiky“, propagátora nového životního slohu, se prvne utvářel v Hradci Králové, kde se od roku 1911 jako asistent architektka J. Kotěry podílel na modernizaci města. Po válce, jejíž zážitek vtělil do prózy *Večery na slámnici*, zahájil v Brně dráhu úspěšného spisovatele. V duchu funkcionalismu brněnského rodáka, ve Vídni zdomácněného architektka A. Loose, usiloval o zrušení dekoru doznávající secese a historismu, o sloh také sociálně odpovědný. Loosův manifest *Reči do prázdna* později Markalouse vydal v knižnici *Ars*, kterou založil a řídil. Pro ni překládal a komentoval sociálně a psychofyziologicky zaměřené práce světových estetiků. Loosovi opatřil státní stipendium a zakázky – pražská vila dr. Müllera je vzorovou ukázkou této iniciativy. S architektem J. Vaňkem, zakladatelem UP závodu sektorového nábytku, řídil sborník *Bytová kultura*. Jako docent přednášel estetiku a dějiny umění na ČVUT, byl výtvarným referentem Lidových novin. Na pokračování v nich vycházela novela R. Těsnohlídka o lišce Bystroušce, z Markalouseva popudu ji ilustroval S. Lolek. Kresby inspirovaly Leoše Janáčka k napsání stejnojmenné opery.

V Praze Markalouse řídil dosud nepřekonaný obrazový magazín *Pestrý týden*, u něhož vychoval reportážní fotografy v čele s K. Hájkem. Uspořádal

a vedl výstavu moderního francouzského umění v ulaci Dunaj a dal příklad využití historické stavby Sylva-Tarouccovského paláce pro Národní a společenský klub po anglickém vzoru.

Není zde místa pro vyjmenování dalších Markalouseových aktivit, na nichž se jako spoluzakladatel obnovené olomoucké univerzity podílel. Byl vedoucím uměnovědné katedry a vedl semináře z estetiky. Jeho výuka sestávala z kulturněhistoricky expandujícího přehledu dějin světové estetiky a v seminářích preferovaného zřetele psychofyziologie tvorby a vnímání.

Jeho byt ve vile loosovské stříhu v Polívkově ulici byl druhou seminární pracovnou, pohostinnou pro žáky i kolegy. Byl činný ve studentském K(olektivu) E(stetického) S(emináře) P(alackého) U(niverzity), účastnil se akcí lidové tvorby, jako např. promítání amatérských filmů.

Pro redici svého románu *Moudrý Engelbert* použil fotografie olomouckých herců v dobových kostýmech. Obrození smyslového poznání požadoval nejen v beletrii, ale i ve vědeckém pojednání (studie *Eidický princip u T. G. Masaryka*) a ve školní výuce (esej *Poznání vědecké, poznání umělecké a praxe školská*).

Dokladem zdomácnění Markalouseovy vstřícné, zevnějškem podmanivé osobnosti v prostředí obnovené univerzity, je mimo jiné jeho přátelství a korespondence s mlynářem J. Teindlem z Horky, v jehož rodině v posledních letech života pobýval a pracoval.

-char-